

Se celebrà a Alaró **LA FESTA DE LA LLUM**

Joan Riera

Avui que parlar de regionalisme i de nacionalitat està tan de moda gràcies a l'autonomia, hem de recordar una festa que, iniciada a Catalunya, volia exaltar l'esperit nacionalista i que tengué el seu impuls mallorquí a Alaró.

LES GRANS FOGATERES

Aquesta festa consistia en l'encesa de grans fogateres als cims més alts el vespre de Sant Joan, símbol de la unió entre totes les terres de cultura catalanes. L'origen de la festa estava inspirat en un poema de Joan Alcover que acabava amb aquests versos:

*Mallorca veu el Montserrat
i, si de ni no se colombrà,
ulls de claror donem a l'ombra,
posem-hi focs de germanat.*

Recollint l'esperit del poema, a Catalunya s'encengueren les primeres flames de germanor fins que, al cap d'uns tres anys, la festa travessà la mar i arribà a Mallorca.

LA PRIMERA FOGATERA MALLORQUINA

“La Almudaina”, diari de Palma, escrivia el 21 de juny de l'any 1907, referint-se a la tradició ja estesa al Principat:

*¿No habrá en Mallorca quien se asocie a la fantástica fiesta levantando en el Puig Major,
o en otra altura de la isla, alguna gran hoguera visible desde el otro lado del canal?*

La idea era recollida immediatament pel *Manyoch Regionalista*, una agrupació alaronera que el dia 23 escrivia al diari:

...el somni profètic del nostre magnífic poeta Alcover de posar damunt el Puig Major “ulls de claror”, focs de germanat perquè de Catalunya es colombrin, tindrà enguany sinó gegant i gegantina, ben intencionada realització per l'acord pres pels regionalistes d'aquesta vila, d'encendre al cim de la dita muntanya diumenge al vespre, revetlla de Sant Joan, una gran fogatera, com a senyal de germanat i manifestació coral d'adhesió dels aymants del ressorgiment de les terres catalanes a la fantàstica manifestació de solidaritat que, en dita revetlla, tindrà lloc a tots els endrets de Catalunya.

L'encesa de la fogatera s'efectuà i, uns dies després, el corresponal a Barcelona de “La Almudaina” escrivia que la flama mallorquina havia estat vista des del Principat, “después de todo allí hay corazones nobles, generosos y patriotas”.

EL MANYOCH REGIONALISTA

Ja hem dit que aquests cors nobles, generosos i patriotes eren els integrants de l'Associació *Manyoch Regionalista* que s'havia format a Alaró entorn de la figura de l'escriptor Joan Rosselló de

Son Fortesa, després que hagués publicat l'any 1903 el seu primer llibre "Manyoch de Fruita Mallorca".

Manyoc deien els pagesos de la muntanya al manat, aplec o ramell de fruit apinyat a un mateix brot. Així el *Manyoch Regionalista* era un aplec dels, diguem-ne "intel·lectuals" alaroners entorn de les idees regionalistes exposades al seu primer llibre per l'escriptor alaroner.

Poca cosa més coneixem d'aquesta agrupació, sols que, entre d'altres, era membre de la mateixa D. Jaume Pascual, rector de la Parròquia i que, entre les seves activitats, comptam amb l'edició d'un recull de targes postals sobre temes alaroners i amb el títol general de *Col·lecció Manyoch*.

L'ANY 1908

L'any que amb més brillantor se celebrà la festa fou el de 1908, novament gràcies a l'organització (la reproduïm a la portada de la revista (darrera pàgina d'aquesta transcripció)) era d'allò més humorístic i original. Per a la pujada al Castell, on aquest any celebraven la festa els alaroners, es podien emprar "tota casta de forces locomotrius: les de les pròpies canyelles o les dels altres, sense deixar en oblit els globos..."

A les nou s'encengué la fogatera a la que "vendrà obligat cada excursionista, per complir els devers més rudimentaris del manyoquisme a tirar-hi un feix".

I poc a poc s'anaren encenent altres flames al Puig Major, al Teix, al Coll dels Jous, a Randa, al Galatzó, al Puig de Santa Magdalena i, a Alaró mateix, a Son Guitard, al Picó Gros, als Costers de Son Fortesa i a Son Penyaflor.

A les deu el sopar demanant als excursionistes que "prenguin ses precaucions necessàries para que'l menjar no'ls-se caigui malament. Ruibarbó, magnesi o bicarbonat faran bona companya en els que de menjar massa se trobin malament".

I després del sopar la sobretaula, entre els assistents personalitats com per exemple Llorenç Riber, l'escriptor alaroner i en certa manera promotor de la festa a Mallorca Joan Rosselló de Son Fortesa, i col·laborà amb una poètica salutació, l'escriptor provençal autor de "Mireia", i premi Nobel de literatura de 1905, Frederic Mistral, que tenia gran popularitat entre els estaments culturals de l'època; Mistral havia estat convidat pels manyoquistes.

I també estava entre els presents el pare espiritual de la festa, Joan Alcover, que llegí un poema alusiu a aquesta diada amb el títol de *L'espurna*:

*Els focs de Sant joan la nit perfumen;
Més de tots els amors, sols un n'alena.
Salten de món a món llengües de flama,
Dient el pacte espiritual que ens lliga*

L'ESPERIT NACIONALISTA DE LA FESTA

Per demostrar que la festa tenia molt d'exaltació de l'esperit nacional de Mallorca ens bstarà reproduir uns fragments de la carta d'agraïment que el Manyoch envià a tots els que havien col·laborat en la festa:

Mallorca no ha restat sorda a la crida, i en les fantàstiques flors de llum ha concretat els seus desitjos ardents d'intensificar la seva concienciació i de viure la vida pròpia del seu ritme íntim i insubstituïble conforme a lleis de la seva peculiar naturalesa enaltint-se i redreçant-se per devenir una joia digna del ramell de joies de l'Espanya futura, que eixirà inevitablement de la noblificació de les terres ibèriques, enlairades i fortalides per un bell moviment de redempció.

La problemàtica del renaixement de la llengua no era aliena als sentiments dels manyoquistes:

Que no perdin l'esperança en la floració victoriosa de la nostra llengua els esquisits i alts poetes de la terra. Llur noble treball d'espiritual i selecta orfèbreria serà, en temps no molt llunyans, instrument imprehuable per donar a llum i traduir integralment "sense pèrdues d'exteriorització", la riquesa anímica de la raça...

ELS ANYS SEGÜENTS

Al menys durant uns quants anys més l'encesa de fogateres la nit de Sant Joan seguí fent-se a Mallorca, així l'any 1909, era una societat que es deia "L'Espurna", sens dubte recordant el poema de Joan Alcover, la que feia la crida, però el Castell d'Alaró seguia com a guia de la festa; així llegim a "La Almudaina" del 22 de juny de l'any 1909:

Per la simultaneïtat de les fogarades i perquè l'efecte sia més bell, convenia que s'encessen a les nou en punt i que durassen mitja hora. La senyal d'encendre vendrà de l'endret del Castell d'Alaró, a ont s'amollaran alguns coets.

La festa morí al cap d'uns anys, però avui l'hem volguda recordar des de les pàgines de la nostra revista com a record d'uns alaroners que estimaven la seva terra i la seva cultura.

(A la pàgina següent podeu veure una imatge de la convocatòria de 1908, a la que fa referència el text i que, en aquest número de la revista, servia de portada.)

Manyoch Regionalista

PROGRAMA

de l' excursió al Castell, amb motiu de l' encesa de les Fogateras

DE

SAN JUAN

Día 23

A las sis del capvespre, partida de l' excursió desde Ca 'l Vicari D. Jaume Pascual, Rector de l' Oratori de Ntra. Senyora del Refugi. Es inútil dir que queda al lliure albir dels Manyoquistes emplear, per fer l' ascensió, tota caste de forças locomotrius; les de les propis canyelles ó les dels altres, sense deixar en oblit als globos.....

A les vuit, arribade al Castell y visita, sense prende repos de cap caste, á la Mar-de-Deu'

A les nou, la Fogatera, á la qual vendrá obligat cada excursionista, per cumplir els devers mes rudimentaris de Manyoquisme á tirarhi un feix.

A les deu, sopar, amb els plats següents (d' invenció recentísima y patentada degudament)

Sopa del terror
Bisteck Mallorca
Frit al Manyoch
DERRERÍES
Fruitas, Café, Xampagne

Se prega als excursionistas que prenguin ses precaucions necesaris pera que 'l menjar no 'ls-e caigui malament. Ruibarbo, magnesi ó bicarbonat farán bona companya an els que de menjar massa, se trobin malament. Bé que, en cas apurat no faltarán einas de tota casta qu' ayudin á sortir bé del pas.

A les onze, á dormir. Els que ronquen farán garbera apart. Els que somían fort idem. eadem.

Día 24

A les cinch, repicade de campanas ó campanillas, no se sab cert, y 'alto tothom. Els dormidors y vessosos rebrán una xeringada rebent de d' aigo freda y gelada á sa cara.

A les cinch y mitja, missa amb assistenci puntual del Manyoch íntegre, y despedida á la Mar-de-Deu.

A les sis, barenar de xicolati, café, ó calsevol altre líquit calent, que no está encare determinat.

A les set, devallada. An arribar an el poble tothom pendrá per son vent, prescindint de tota ceremoni. Homos amb molta son y un bon cansament bé 's poren prende aquesta llibertad, qu' es una infracció de les regles de bona crianza sense que ningú es doni per ofés.

Manyoquistes!!! Esmolau el barram, fóra son y alerte á les travalades.

Alaró 22 Juny de 1908.

El Manyoch